

Mahmut endi we Çeril Flake

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 24 январь, 2025

Mahmut endi we Çeril Flake MAHMUT EPENDI we ÇERIL FLAKE

Birinji perde

Mahmut Ustaosmanogly...

Ýa-da tanalýan ady bilen Mahmut Ependi...

Nagyşbendiligiň halidi şahasyna degişli ysmaýyl aga jemagatynyň lideri...

Penşenbe güni aradan çykdy, uzyn sakgally, jüpbeli, şalvarly, sarykly-selleli münlerçe raýatyň gatnaşmagynda şenbe güni jaýlandy.

Ynanşy ýaly ýaşan 93 ýaşly gojanyň garşysyna hemişe bolşy ýaly «garşy mähelläniň» sosial mediýa hasaplaryndan her dürli gyjytly-degnaňa degiji sözler aýdyldy. Iň bärkijesini ýazaýyn: Käbiri «tarykatlaryň antiwirusy» bolan dünýewiligi ýatlatdy, käbiri «täze şeyh bellemeginiň» Türkiýäniň Jenaýat kodeksine gabat gelmeýändigini nygtady, käbiri-de onuň jynzasyna aýal-gyzlaryň gatnaşmagyna rugsat berilmändigini iş edindi...

Ikinji perde

«Milliyet» gazetiniň ýekşenbe günündäki sanynyň baş sahypasynda ABŞ-nyň Türkiýedäki adatdan daşary we doly ygtyýarly ilçisi Jeffri Flakeniň aýaly Çeril Flake bardy:

“Çeril Flake öýüniň gapysyny «Milliyet»-is açdy».

Interwýu «Stambuly diýseň haladyk, Göjeke haýran galdyk, öýümüzde türk fotosuratlary bar, Maraş doňdurmasy ajap eken» diýen sözlerden düzüldi!

Gynansak-da, türk Medifast «Turkish» kebab diýseň ajap» galyply interwýusyndan çykyp bilenok! Bulam şonuň nobatdaky

gaýtalanmasy boldy...

Bu «iki perdäniň» arasynda tapawut bar ýaly bolup görnenok gerek? Eýse bar:

• IKI JEMAGATYŇ MEŇZEŞLIGI

Biri musulman...

Beýlekisi hristian...

Biri nagyşbendiligiň halidiýe şahasyna degişli ysmaýylaga jemagaty...

Beýlekisi – Isa Mesihiň «Soňky döwrüň keramatlylary buthanasy» şahasyna degişli Mormon jemagaty...

Biriniň merkezi Stambul şäheriniň Çarşamba raýony bolsa...

Beýlekisiniň merkezi ABŞ-nyň Ýuta şaty...

Nagyşbendileriň arasynda has fundamentalistleriň bar bolşy ýaly mormon toparlarynyň arasynda-da gözdençykgynç fanatikler bar. Ikisi-de daşarky dünýä ýapyk dini akym...

Ikisi-de tejribä öwrülen güýçli syzşy mistik-ezoterik çemeleşmä eýe: Saýlananlyk-halas edijilik...

Ikisinde-de:

– Raýdaşlyga esaslanýan jemgyýetçilik duýgusy bar.

– Tarykaty ýaýmaga esaslanýan prinsipial «missioner» hyzmatlaryna üns berýärler.

– Hudaýa gaýdyp berýänçäler endamlaryny goramak üçin alkogolly içgilerden daşda durýarlar.

– Erkekleriň köpaýallylygyny goldaýarlar...

– Aýal-gyzlaryň jynsy rollary birmeňzeş: ikinji orunda. Azyndan baş çagasynyň bolmagyny isleýärler. Abort etdirmeklige garşy gidýärler.

– Aýal-gyzlaryň ýapyk egin-eşikli gezmegine uly üns berilýär. Söwda bilen meşgullanýarlar.

– Iň uly girdeji çeşmesi haýyr-sahawatdan toplanan pullar.

Ikisiniňem başy käwagt jenaýat we ş.m-ler bilen baglanyşykly derde girýär!

Gürrüňsiz, aýry rituallary-da bar: erkeklere uzyn saç we sakgal goýbermek mormonlarda gadagan.

Uzatmaýyn. (Özeninde taryhy akymy biri-birine parallellikde

ösen iki dini hereket bolan ahmediler we mormonlar köp babatda biri-birine meňzeýär. Özem mormon teology Gareth Jons ysalam bilen mormonçylygyň ilteşigi boýunça birnäçe ýyllap iş alyp bardy...)

Aslynda aýtjak bolýan zadym şu:

• HOŞNIÝETLILIGIÑIZE NÄME BOLDY?

Hawa, ABŞ-nyň Türkiýedäki adatdan daşary we doly ygtyýarly ilçisi Jeffri Flake on dogany, baş çagasy bolan mormon.

«Modern (zamanabap) dünýewilik» düşünjesiniň jahana ýaýylan ýurtlarynyň başyny ABŞ çekýär.

ABŞ-nyň federal ýa-da döwlet derejesinde resmi dini ýok.

ABŞ Günbatar taryhynda-da, dünýä taryhynda-da aç-açan sekulýar bolan ilkinji döwletdir.

ABŞ hiç bir dini topara maddy kömek berenok.

Ynha, şol ABŞ hem mormon maşgalasynyň agzasyny ilçä wezipesine belläp, Ankara ugratdy. Çünki bu iş onuň dini bilenem, ynanjy bilenem baglanyşykly däl.

Mormon ilçisiniň aýaly bilen beren interwýusy «Milliyet» gazetiniň baş sahypasyna çykaryldy. Ilkinji gezek mormonlar maşgalasynyň agzasynyň ilçä wezipesinde Ankara gelendigine garamazdan, ýeke sowal berilmändigini agzabam durjak däl...

Mormon hanym Çeril Flakeniň «suwa, sabyna tokunmaýan» sözleri gazetiň baş sahypasyna çykarylýar, a Mahmut ependiniň aradan çykandygy baradajy mediýadaky şonça aýdylýan zatlara nähili baha bermek gerek?

Ýogsam bolmasa olaryň ikisi-de jemagat agzasy. Hem «atatürkçi» gazet jemagat agzasyna baş sahypasynda ýer berip, yzyndanam yüz müňlerçe kişiniň gatnaşan jemagat lideriniň jynazasy hakda kiçijik habary-da ýerleşdirenok!

Şumy dünýewilik? Ynanja duşmanlyk bilen dünýewiligi biri-birine garyşdyrýan bolýarmalyň?

Başlangyç bilim derejesinde sowatlary bilen käbirleri ne epeý sözleri edýär? On müňlerçe adam «şeýh» hasaplanan ulamanyň tabytynyň yzyndan ýöreyän bolsa, muňa düşünjek bolmaly dälmi gaýtam?

Erdogan bu jynaza gitse, gürrüni edilyär, Kylyçdarogly Hajy Bekdaş Weliniň hormatyna geçirilýän çärelere gidýär, kalam agyz söz aýdylanok! Bu iki çaprazlygyň gürrüni etmeli dälmi? Megerem, adamlar bilmeýän zatlaryndan gorkýar.

Merhum Mahmut endi bilen düýpgöter aýry dünýägaraýşlara eýedik. Ýöne bu aýratynlyk duşmançylyk etmekligi aňlatmaýar. Biz biri-birimize düşünmäge borçly, biri-birimiziň ýaşaýyş-durmuş formasyna garşy gitmeli däldigimizi bilmelidiris. Diňe şeýdende jemgyýetçilik agzybirligini üpjün edip bolýar.

Mormon Çeril Flakä görkezen hoşniýetliligiňiziň ýüzden birini öz ynançly ildeşleriňize-de görkeziň, haýyş.

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 28.06.2022 ý. Publisistika